

Saksnr.	Møtenr.	Organ	Dato	Saksbehandler
08	02/24	Landsstyret	5. juni 2024	Dag A. Høystad

Sak 08 Presentasjon av internasjonale prosjekter

Saken gjelder: Orientering om internasjonale prosjekter i Naturvernforbundet.

Vedlegg: Prosjektoversikt fra budsjett 2024, se også hyperlenker i teksten.

Forslag til vedtak:

- **Landsstyret tar saken til orientering.**

Saksframlegg

Innledning

Internasjonale prosjekter i Naturvernforbundet vokste frem etter murens fall. Fra tidlig på 2000-tallet og frem til 2015 utgjorde prosjektene halvparten av Naturvernforbundets omsetning, med prosjekter i Russland, Ukraina og en rekke tidligere Sovjetrepublikker i tillegg til flere afrikanske land. I 2024 støtter Naturvernforbundet miljøgrupper i Russland, Ukraina, Mosambik og Togo, med et budsjett på til sammen ca 15 millioner kroner. Midlene er bevilget fra Klima- og Miljødepartementet, Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet og NORAD.

Det internasjonale arbeidet er lite beskrevet i arbeidsprogrammet, men programmet har et punkt: - *Me skal synleggjera den internasjonale klimainnsatsen vår og visa at me jobbar for å fasa ut kol, olje og gass også andre stader i verda.*

Russland

Prosjekt «Miljø i Russland». Treårig avtale med KLD 2022-24 på 2,9 mill/år. Prosjektet dekker ca 0,5 årsverk i Naturvernforbundet. Omprioriteringer i Utenriksdepartementet gjør imidlertid at budsjettposten for demokratibyggende prosjekter i Øst-Europa forsvinner fra 2025.

Prosjekt «Atomsikkerhet». Naturvernforbundet har søkt ny treårsavtale for 2024-26 for Russland og Ukraina på 2,25 mill/år (ikke bekreftet). Prosjektet dekker ca 0,5 årverk i Naturvernforbundet. Finansieres av atomhandlingsplanen via Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet.

Samarbeidet vårt med Russland har pågått siden 1996 som en videreføring av folk-til folk samarbeidet, som tidligere ble drevet av Naturvernforbundet i Sør-Varanger. Prosjektet var også en del av TV-aksjonen «Miljø for livet» samme år under tittelen

Fra en sped start på Kola-halvøya har prosjektet etter hvert inkludert hele landet.

Naturvernforbundet har vært viktige i oppbygging av [Russian Social-Ecological Union](#) (RSEU) / Friends of the Earth Russland. RSEU er en union med medlemsgrupper over hele Russland.

Samarbeidet med russiske organisasjoner har stadig blitt vanskeligere, og mange av våre lokale partnere har blitt erklært som «fremmede agenter» og måtet oppløse organisasjonen. Selv om det meste av samarbeid med Russland har stoppet, har det vært støtte for å videreføre folk-til-folk samarbeidet så langt det er praktisk mulig.

Prosjektet «Miljø i Russland» omfatter støtte til regionalt miljøarbeid, med hovedvekt på naturvern, avfallsbehandling, klima, organisasjonsbygging, samt miljøundervisning med skoleprosjektet SPARE for effektiv bruk av ressurser og energi.

Prosjektet «Atomsikkerhet» inkluderer mange av de samme partnerne i Russland. Målet er å fremme sikker dekommisjonering av de eldste atomreaktorene i Nordvest-Russland. Den vanskelige situasjonen for russisk sivilsamfunn gjør at hovedtyngden av midlene fra 2023 går til arbeid i Ukraina.

Ukraina

Se prosjekt «Atomsikkerhet» under Russland. I 2024 er ca 2/3 av midlene øremerket for Ukraina.

Samarbeidet med Ukraina startet i 2003. Naturvernforbundet har bidratt blant annet med enkle reparasjoner og energieffektiviserings tiltak på mange skoler som var skadet av krigshandlinger i 2014. Vår partner [Ecoaction](#) jobber med å kartlegge miljøskader som følge av krigen og ikke minst planer for gjenoppbygging. Selv om krigen dominerer, er det også en rekke miljøspørsmål knyttet til landbruk, klima, energi og atomsikkerhet på dagsordenen.

Med midler fra Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet jobber Ecoaction med å legge grunnlaget for dekommisjonering av gamle atomreaktorer, blant annet med å følge opp finansiering gjennom et dekommisjoneringsfond.

Mosambik og Togo

Prosjekt «EmPowering Communities» Femårig avtale med NORAD 2021-25 på 6.375 mill/år pluss 2 mill per år for 2023-25 til bevaring og restaurering av mangroveskog. Prosjektet dekker ca 1,1 årsverk i Naturvernforbundet.

Prosjekt «Inclusion» Femårig prosjekt med Atlas-alliansen/NORAD 2020-24 på 3,4 mill/år. Prosjektet dekker ca 0.3 årsverk i Naturvernforbundet.

NORAD-prosjektene i Afrika startet i 2006 (Togo) og 2008 (Mosambik). Bakgrunnen for prosjektene var erfaringer fra Naturvernforbundets arbeid i Sentral-Asia med bedre energitjenester for husholdninger gjennom enkle og billige løsninger for energieffektivisering og lokal fornybar energi.

I forrige prosjektperiode (2017-2020) fikk mer enn 500.000 mennesker glede av forbedret energitilgang med rentbrennende kokeovner og/eller solstrøm. Energitilgang har mange positive sideeffekter, som er beskrevet i denne populariserte [oppsommeringen fra prosjektet](#).

Fra 2021 har prosjektet EmPowering communities lagt større vekt på lokal ressursforvaltning, i mer enn 60 lokalsamfunn, som alle er hardt rammet av klimaendringer. Alle lokalsamfunnene registrerer og utvikler strategier for å ta vare på og forvalte sine viktigste naturressurser. Fortsatt jobber vi med bedre energitilgang, med rekordhøye 67.500 nye rentbrennende ovner i 2023. Bruk

av disse ovennevnte og etablering av spare- og lånegrupper er viktige tiltak for å redusere familienes sårbarhet. I 2023 fikk vi en tilleggsbevilgning fra Norad for å gi de samme lokalsamfunnene mulighet til å restaurere 2.200 mål med ødelagt mangroveskog og beskytte eksisterende skog, til sammen 6.000 mål.

I tillegg til det praktiske arbeidet er våre afrikanske partnere aktive pådrivere i nasjonal miljø- og utviklingspolitikk. Spesielt i Togo har vår partner Young Volunteers for the Environment (YVE) bidratt sterkt til en total omlegging av klima- og energipolitikken i landet de siste 10 årene.

Prosjektet «Inclusion» er et samarbeid med Atlas-alliansen og funksjonshemmedes organisasjoner i Norge og Mosambik. Vårt bidrag i dette store fellesprosjektet er å inkludere funksjonshemmede i inntektsgivende aktiviteter. Den praktiske tilnærmingen med inntektsgivende aktiviteter for funksjonshemmede er ikke med i neste fase av prosjektet, og Naturvernforbundet vil avslutte prosjektet i 2024.

Oslo, 29. mai 2024
Gro Holstad
generalsekretær